

Thriller a király!

2014. június 26. 18:14 [kockaes](#)

Minden műfajnak megvannak a maga mesterei, vegyük például **Michael Jackson**ot, akit nyilván mindenki a pop királyaként ismer, de van soulkirálynőnk is, **Aretha Franklin** személyében, **Elvis** pedig nemes egyszerűséggel „A király” sokak szemében. De, hogy filmes vizekre evezzünk, az egyik legnagyobb műfajmester nem más, mint **Alfred Hitchcock**, aki a thrillert keltette életre.

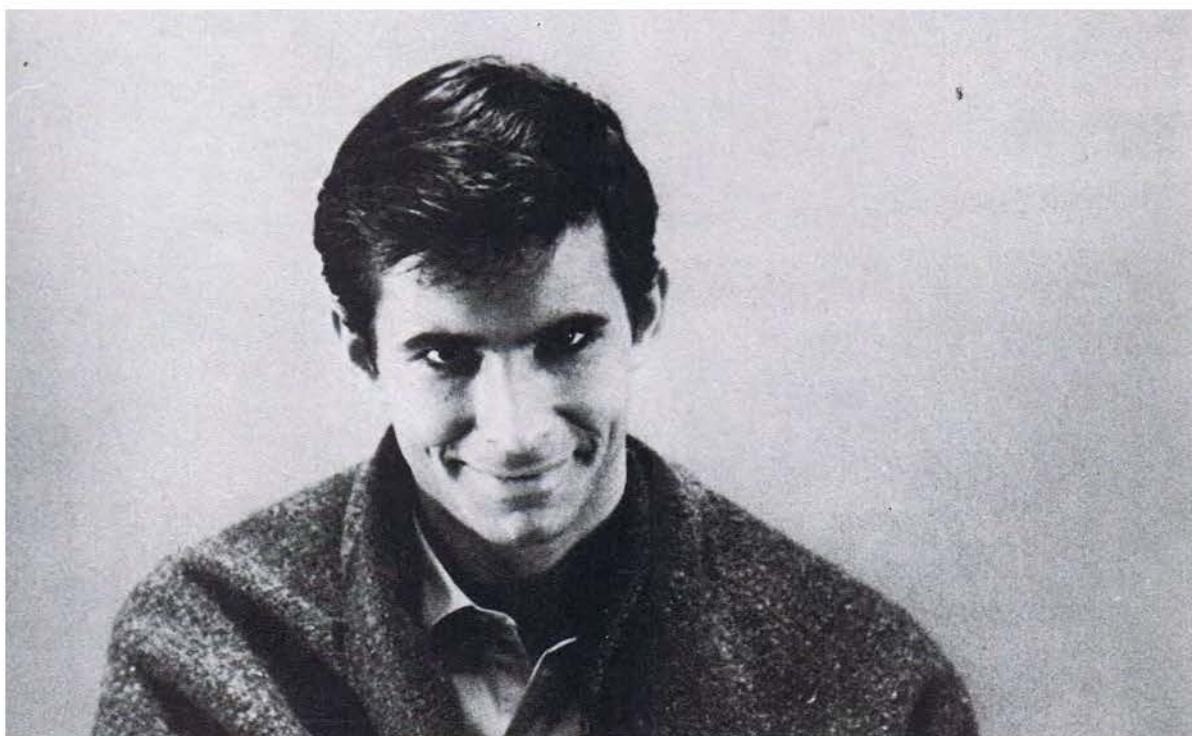

Hitchcock munkáin pszichoanalitikusok és feministák egyaránt szívesen csámcsognak, és bár ezek a magasröptű viták érdekesek egy bizonyos pontig, valószínűleg nem sokat tesznek hozzá az élményhez, hisz egy jó thriller zsigeri alapon működik. **Hitchcock** meg nagyon értett hozzá. *A Manderley-ház asszonya* (*Rebecca*, 1940), az *Elbűvölve* (*Spellbound*, 1945), a *Hátsó ablak* (*Rear Window*, 1954), a *Psycho* (*Psycho*, 1960) és a *Madarak* (*The Birds*, 1963) mind remekművek. Rendezőként mindig kereste a kihívásokat, így született a *Kötél* (*Rope*, 1948) is, amelyet egyetlen helyszínen forgatott, folyamatos, tízperces snittekben. De ne felejtsük el megemlíteni az *Észak-északnyugatot* (*North by Northwest*, 1959) vagy a *Szédülést* (*Vertigo*, 1958) sem, hisz mindkettő film végérvényesen beírta magát a filmtörténeti kalendáriumba „klasszikus” címkével. **Hitchcock** jelentőségét bizony nem lehet megkerülni.

Na de vizsgáljuk meg közelebbről, mi fán terem a thriller. A műfaj alapvető ismérve az a hatásmechanizmus, amellyel dolgozik, azaz a suspense. Ez a műfaj a kétség-, a bizonytalanságkeltésben a legerősebb, ami nem meglepő, tudván, ez a célja. Úgy operál az izgalom és a nézői többlettudás (én tudom, hogy bomba van az asztal alatt, de kedvenc szereplőm boldogan ücsörög mellette) eszközeivel, hogy egyrésztől patakokban folyik az izzadság a tenyerünkbe, másrésztől legszívesebben végérvényesen beköltöznénk a mellettünk ülő ölébe. A thriller a félelem/izgalom archetipikus élményét idézi fel, azt, amikor nem is tudjuk igazán mitől félünk (az ismeretlentől, esetenként természetfelettől), de mégis lúdbőrözik a hátunk. Belemászik a tudatunkba, és nem a fizikai fájdalomtól tartunk a leginkább, hanem a lelki sérüléstől. Ennek elérése érdekében pedig a

thriller leggyakrabban bűnügyi témához nyúl (ezért soroljuk a kalandfilmek nagyformájába), és tart minket izgalomban, ahogyan ez a kultikus *Psychó*ban is történt - noha ez már gyakran él a horror eszközeivel, a *shocking*-gal.

Ám szerencsére Hitch bácsi után is akadtak olyan nagyszerű rendezők, akik képesek voltak életben tartani e sokak által oly kedvelt műfajt. David Fincher korai nagyjátékfilmjei ma már ugyanúgy klasszikusoknak számítanak, mint Hitchcock alkotásai. A *Hetedik* (*Se7en*, 1995), a *Játsz/Ma* (*The Game*, 1997) és a *Harcosok klubja* (*Fight Club*, 1999), mind olyan filmek, amelyek mellett egy valamire való thrillerrajongó nem mehet el szó nélkül. És mivel szerkesztőségünk igencsak kedveli a műfaj alkotásait, összeszedtük kedvenceinket egy [top3](#) keretében.

kockás:

David Fincher: *Hetedik* (*Se7en*, 1995): Nincs mese, az egyik kedvenc filmem. Minden a helyén van, a lenyűgöző és egyben borzongató képi világ, a kellő brutalitás, a gondolkodós sztori és legfőképpen Kevin Spacey. A *Hetedik* bebizonyította az évek során, hogy nem véletlenül kultfilm.

Chan-wook Park: *Vonzások* (*Stoker*, 2013): Nem feltétlen a kedvencem, de úgy érzem itt a helye, hiszen alig kapott valamicske figyelmet, holott a tavalyi év (talán) egyik legjobb filmjéről van szó. Chan-wook Park első amerikai rendezése a színészi játékok miatt figyelemre méltó alkotás. Nicole Kidman, de legfőképpen Mia Wasikowska és Matthew Goode kettőse miatt a *Vonzások* felejthetetlen film.

Brad Anderson: *A gépész* (*The Machinist*, 2004): Nem sok filmen félek igazán, a legtöbbet inkább elhivetem magamat, a CSI-on nevelkedett nemzedék tagja vagyok, akinek akármennyi vért tolhatnak az orra alá, különösebb reakció nélkül fogom elviselni. Viszont *A gépész*től kirázott a hideg, és nem is tudtam egyszerre végignézni, olyannyira nyomasztó volt a számomra. Ez még nem tenné jó filmmé, de az már igen, hogy van mondandója, üzenete, és olyan elmejátékot játszik velünk, amilyenre csak nagyon kevés film képes. A Brad Anderson kedvéért csont soványra fogyott Christian Bale tehetségéhez pedig *A gépész* után kétség nem férhet, és nem csak a diéta miatt.

PanAme:

Stanley Kubrick: *Ragyogás* (*The Shining*, 1980): Sokan mondják, hogy Kubrick a tiszta – és pont emiatt már a destrukcióba hajló – műfaji törekvések atyja. A *2001: Űrodüsszela* (*2001: A Space Odyssey*, 1968) a sci-fihez, a *Ragyogás* pedig Stephen King klasszikusan keresztül a thriller/horror zsáneréhez nyúl. Én már a könyvön is körmöt rágtam, de az azon számtalan ponton szerencsésen módosító filmen szabályosan reszkettem... Vértólyam, balta, megmagyarázhatatlan, *creepy* pszichózis, amit egy hotel idéz elő. Ti mit tennétek, ha egy szeretettetek támadna rátok, akiről azt hiszitek, ő fog megvédeni a bajban?

Lars von Trier: *Dogville – A menedék* (*Dogville*, 2003): Sokan kétkedve fogadták a dán „Dogma 95” egyik alapítójának már hollywoodi színészekkel forgatott kísérleti játékfilmjét, a színház és film határmezsgyéjén egyensúlyozó *Dogville*-t. Ez az alkotás az egyik kedvenc filmem: Trierhez mértén kíméletlenül fogalmazza meg az „emberi jóság” és a mikroközösségekben lappangó erőszakosság mibenlétét, miközben a ’30-as évek Amerikájának sötét titkokkal teli kis bányászfaluját egy teljesen átlátható raktárteremben modellezi.

Martin Scorsese: *Taxifőrr* (*Taxi Driver*, 1976): Scorsese klasszikusa még jóval a kommercializálódott rendezői pálya előtt foglal helyet, ehhez mértén játszadozik a szerzői jegyekkel és a műfaji destrukcióval – és Robert De Níróval, aki élete egyik legjobb alakítását nyújtja. A film pszichotikus főhőse a városban elburjánzott fertő ellen kíván fellépni, miközben folytonos álmatlansággal küzd (valószínűleg a *Harcosok klubját* is részben ez a mű ihlette). Csakhogy a férfinak rá kell döbbernle, hogy az erőszakra csak erőszakkal képes reagálni, így kétségbeesésében őnjelölt igazságosztóként indul rendet tenni. A film zárójelenetei felejthetetlenek...

Wancass:

Christopher Nolan: *Memento* (2000): Az új *Batman*-trilógia rendezőjének második és szerintem legjobb filmje. A viszonylag egyszerű sztoriból a történetszál szétDarabolásával és részben visszafelé adagolásával előre kimondottan nehezen követhető, de a feszültséget végig fenntartó misztikus thrillert sikerült kihozni, melyben arra is választ kapunk, hogy mik lehetnek egy ember legmélyebb mozgatórugói. A film végén már mi is azt érezzük, hogy a főhősből hasonlóan elvesztettük rövid távú memóriánkat, így a feszültségfaktor elsőpróvé válik.

Denis Villeneuve: *Fogságban* (*Prisoners*, 2013): Elgondolkodtam, melyik Hitchcock filmet tegyem a listámra, de rájöttem, hogy a műfaj nagyapjának alkotásai közül inkább a melodramákat szeretem. Így egy nemrég látott thrillert vetem elő, amelynek története fiatal apaként különösen aktuális számomra. Milyen mélységig tudna süllyedni egy ember, hogy lányát megtalálja, illetve mit művelne a vélt emberrablóval. Hátborzongató gyerekrablási történet, mely lassan hőmpölygő, de nem kiszámítható, és a gyomor végig görcsben áll nézése közben. Az elmúlt évek egyik legjobbja.

Chan-wook Park: *Oldboy* (*Oltuboi*, 2003): Mostanában ha igazán borzongató thrillert akarok látni, akkor a koreai filmek között keresgélek. Egy top 10-es listát tudnék készíteni a súlyosabbnál súlyosabb távol-keleti darabokból (*Mr. Vengeance – A bosszú ura*, *Lady Vengeance – A bosszú asszonya*, *A halál jele*, *Az üldöző* stb.), de hely hiányában ezek közül csak egyet emelek ki az *Oldboy*-t. Emnyire beteg, agresszív és csavaros thrillert a *Hetedik* óta nem láttam, sőt talán azon is túlnutat. Már az alapztori is erős, miszerint egy (látszólag) átlagos családapát elrabolnak a háza elől, és 15 évig egy szűk szobában tartják fogva, ahol egyetlen társa egy tévé. Az igazi adrenalinbomba kiszabadulása után kezdődik, amikor elindul a bosszúmisszió, de olyan fordulatokkal, amelyeket a leggarcedzettebb thrillerveterán sem találna ki...

Saccperkb:

Christopher Nolan: *A tökéletes trükk (Prestige, 2006):* Egyrészt, ha egy évtől kétszer szerepel Hugh Jackman és Nolan, akkor az már csak jó lehet. De komolyra fordítva a szót, vitába szállnék nagyrabecsűt kollégámmal, mert szerintem meg ez Nolan legjobb filmje. Alighanem legjobban ez is fogalmazza meg a rendező szerzőségét: a thriller műfaj remeke, benne az elmaradhatatlan nolani identitásváltással és a szintén elmaradhatatlan Christian Bale-lal. Ja, és benne van Nikola Tesla is, akit David Bowie alakít. Ennél jobb semmi sem lehet.

Alfred Hitchcock: *Észak-északnyugat (North by Northwest, 1959):* Lehet, hogy nem fair a bevezető szövegben is magasztalt filmet írni, de az igazság az, hogy egyszerűen imádom ezt a filmet: zseniálisan keveri az izgalmat és a humort, a rejtélyt és a kalandot. Sokan az első akciófilmként tartják számon, és nem véletlen: a híres repülés jelenet előtt még a műfaj nagyjának számító *Indiana Jones* is tisztelgett. Cary Grant pedig alighanem ölete alakítását nyújtja mint Roger Thornhill, a kalandba csöppenő reklámszakember.

Vince Gilligan: *Totál szívás (Breaking Bad, 2008–2013):* Az igazság az, hogy a thriller, a maga kifinomult feszültségteremtésével elköltözött a robbantós-rohangálás-4DX-es moziból a tévére, ahol nyugodtan van ideje kibontakozni, karaktert építeni, *suspense*-t építeni. És a tévés thrillerek legjobb példája a *Breaking Bad*. Aki nem hallott Walker White-ről, Jesse Pinkman-ról és kristálymetérfűző vállalkozásukról, az egy kő alatt töltötte az utóbbi éveket.

Leilaaaa:

Carl Tibbets: *Retreat* (2011): Cillian Murphy és Thandie Newton egy isten háta mögötti kis szigeten kerülnek a saját házuk karanténjába, mivel egy rejtélyes idegen szerint egy levegőben terjedő betegség megfertőzi egész Európát. Szuper film, az izoláltság és az információhiány okozta feszültség, a megbízhatatlanság és az örület határán játszik.

Mike Figgis: *Jéghideg otthon* (*Cold Creek Manor*, 2003): Sharon Stone és Dennis Quaid a nagyvárostól messze fekvő álomotthona vérfagyasztó helyé válik. Több fronton törnek rájuk, de nem sejtik, kitől kellene a legjobban tartaniuk. Klasszikusnak mondanám, amelyet évente elő lehet venni, és újból megnézni.

David Twohy: *Pokoli édenkert* (*A Perfect Getaway*, 2009): Steve Zahn és Milla Jovovich nászútja során vetődik fel a kérdés, hogy ki az a pszichopata házaspár az egzotikus túraösvényen, akik más párok gyilkolásával ünnepelek. Nemcsak ők, mi is találgatunk, miközben a gyönyörű helyszínek között egyre több a zavaró/megtévesztő jel.

Tetszik 6 ember kedveli. Az ismerőseid közül te lehetsz az első.

[10 komment](#)

Ajánlott bejegyzések:

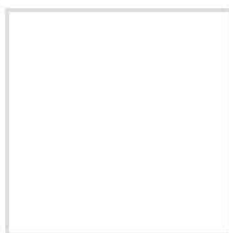
Gengszterfilm a király!

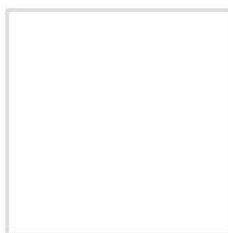
Műfaj vagy stílus?
Film noir a király!

Műfaj vagy stílus?
Film noir a király!

Rövid a király!

Harcsabajusz és agancsok